

ner og virksomheder. Vi er nået meget langt, og jeg håber på, at dette forslag bliver endnu et bidrag til, at det kan komme til at fungere ordentligt.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Første behandling af lovforslag nr. L 137: Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og lov om social pension. (Efterlevelseshjælp, ophævelse af efterlevelseshjælp m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 7/12 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Grete Schødt (S):

Efter de nuværende regler udbetales en social pension til de efterlevende. Hvis det f.eks. er et pensionistægtepar, hvor manden dør, modtager den efterlevende ofte 3 måneders pension.

Med dette forslag vil pensionsudbetalingen stoppe ved dødsfaldet, men samtidig bliver den efterlevende opreguleret og får status som reelt enlig, dvs. at pensionstillægget forhøjes med det samme. Man kan med andre ord sige, at en efterlevende pensionist med behov for hjælp ikke stilles dårligere end i dag.

Samtidig indføres en efterlevelseshjælp, som ikke kun omfatter pensionister, men alle efterlevende, der opfylder lovens betingelser, og hvad betyder det så? Det betyder f.eks., at en efterlønsmodtager, der er gift med en pensionist og har en årsindtægt, der ikke overstiger 160.000 kr., vil blive berettiget til at modtage op til 10.000 kr. som et engangsbeløb. Denne hjælp

aftrappes i indtægtsintervallet mellem 160.000 og 260.000.

Jeg kunne også nævne den gruppe, der er på kontanthjælp, sygedagpenge eller understøttelse. De får nu også mulighed for at søge efterlevelseshjælp, hvis det uheldige skulle ske, at de mister deres ægtefælle. Fremover bliver det ikke fødselsattesten eller retten til pension, der bliver afgørende for retten til efterlevelseshjælp.

Dette lovforslag finder vi faktisk skaber en mere retfærdig ligestilling, så jeg kan på Socialdemokratiets vegne tilkendegive, at vi tilslutter os denne forbedring af efterlevelseshjælpen på linje med partierne Det Radikale Venstre, CD, SF og Enhedslisten, som har indgået denne aftale i finanslovaftalen for år 2000.

Erik Larsen (V):

På Venstres vegne vil jeg gerne sige, at der i det foreliggende lovforslag er positive elementer. Man udvider gruppen af mulige modtagere af efterlevelseshjælp til nogle af de måske ikke særlig ressourcerstærke grupper, og som det er nævnt i lovforslaget, gælder det efterlønsmodtagere og kontanthjælpsmodtagere. Det ser vi på med positive øjne.

Vi vil gerne under udvalgsarbejdet se på den anden del af forslaget, nemlig den, der har med formueforhold at gøre. Vi er jo af den opfattelse, at man kan altså ikke spise sin formue, hvis den består af mursten, og den opgørelse, der er i lovforslaget angående formueforhold – altså henholdsvis likvid formue og formue i fast ejendom og andre faste, urealisable værdier – vil vi gerne drøfte i udvalget. Men der er som sagt positive elementer i forslaget.

Jens Heimburger (KF):

Vi er imod en del af dette forslag, og vi støtter en mindre del af forslaget, og det vil jeg forsøge at forklare.

Vi er tilhængere af, at man giver ligestilling til efterlevelseshjælp mellem samlevende, som er gift, og dem, der blot bor sammen. Vi støtter ligeledes den del af L 137, som sikrer, at pensionister overgår til status som reelt enlige ved samleverens dødsdag. Dette element er jo ganske væsentligt set i sammenhæng med den stramning, som ligger i ændringen af ophørtidspunktet for pensionsudbetaling ved dødsfald, og som vi skal behandle i det efterfølgende forslag, L 138.

Derimod vil vi afvise den del af forslaget, som omhandler ændringen af efterlevelseshjælpen.

sion i 3 måneder efter den nuværende ordning til en efterlevelseshjælp på et engangsbeløb, som er indtægts- og formuereguleret. Man kan synes, at det er et lille element i hele denne sag, men vi mener, at Folketinget bevæger sig ud på en lille glidebane, hvis vi hver eneste gang, vi kigger på folkepensionisterne, får signaleret, at det ikke kan betale sig at spare op.

Vi har ikke noget imod at diskutere en ændring af efterlevelseshjælp eller efterlevelseshjælp, men vi mener, at det nuværende forslag samlet set bygger på den misforståelse, at man er rig, hvis man efter et langt liv har en friværdi i et mindre hus.

Jes Lunde (SF):

De to forslag om efterlevelseshjælp og ændring af tidspunktet for ophør af social pension er jo et led i en samlet pakke, hvor vi samlet får et mere retfærdigt system, så det tidspunkt, man dør på, ikke bliver helt afgørende for, hvordan ens efterlades økonomi bliver. I stedet laver vi nu en efterlevelsedydelse, som er for alle, men som til gengæld bliver transbestemt, dvs. at hvis man har indkomst over en vis grænse og/eller formue over en vis grænse, reguleres den ned. Det synes vi i SF samlet set er et mere fair system, og derfor kan vi støtte den pakke, der ligger her.

Inge Refshauge (DF):

Dansk Folkeparti må afvise dette lovforslag. Vi vil ikke være med til at tage noget fra et menneske, der i forvejen har det svært, og det er jo ganske naturligt efter en ægtefælles død.

Vi mener, det er urimeligt, at mennesker skal til at søge efterlevelsedydelse, hvis de ikke har penge selv. Ganske vist er der tegn på – og det er da positivt – at man ligestiller mennesker på overførselsindkomster i modsætning til i dag, hvor en pensionist kun kan få den såkaldte efterlevelseshjælp, hvis afdøde også var pensionist. Man sidestiller ligeledes ægtefæller med samlevende og registrerede partnere, og den efterladede får status af reel enlig. Det er den positive del af forslaget.

Men alligevel mener vi, det er en forringelse for den efterladede. Sker der dødsfald i familien, ved vi alle, at sorgen er altopslugende, og skal man så også samtidig til at spekulere over økonomien, mener vi, det er for meget. Enkelte skal måske også til at vurdere, om de har råd til at blive i boligen, nu de er blevet alene. Der er mange problemer, der skal klares, når man mi-

ster en ægtefælle, og så skal man endda fremover også til at søge kommunen om efterlevelseshjælp. Det synes vi er at ydmyge mennesker i sorg.

Dansk Folkeparti kan under ingen omstændigheder støtte forslaget. Vi mener bestemt ikke, det lige er den rigtige gruppe, der skal være med til at finansiere politiforliget. I øvrigt har disse mennesker, der dør, jo også betalt skat, så hvorfor nu beskatte ud over døden. Der må da være grænser for kreativiteten til at gå på skatterov.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Vi behandler tre forslag i dag om hjælp ved begravelse, og det her lovforslag er en del af finansloven, og meget nødvendigt, som jeg har sagt før heroppefra i dag, til at finansiere andre områder med.

Så er det oven i købet sådan, at man ophæver begrebet efterlevelseshjælp; det gives jo i dag kun til samgifte pensionister. Efterlevelseshjælpen erstatter efterlevelseshjælpen og tilgodeer også en væsentlig større gruppe efterladede end netop de samgifte pensionister.

Det kommer til at dreje sig om gifte såvel som samlevende, som fremover kan modtage efterlevelseshjælpen. Man kan højst få 10.000 kr., og der sker en aftrapning, som begynder ved de 160.000 kr. og bortfalder ved en indtægt over 260.000 kr., og i indtægten indregnes et formuetillæg.

Endelig foreslås det, at pensionen for den efterladede pensionist beregnes fra dagen efter dødsfaldet. Det er vel rimeligt nok.

CD kan støtte forslaget.

Dorit Myltoft (RV):

Da partiets ordfører i denne sag, hr. Anders Samuelsen, ikke kan være til stede, skal jeg holde hans ordførertale.

Dette lovforslag er som nævnt et led i udmåntningen af finanslovaftalen for 2000, som regeringen har indgået med SF, CD og Enhedslisten. Det foreslås, at den hidtidige efterlevelseshjælp erstattes af en indkomst- og formuebestemt efterlevelsedydelse, der kan ydes til alle efterlevende samlevende og ægtefæller, som opfylder betingelserne, og den kan højst udgøre 10.000 kr.

I Det Radikale Venstre finder vi, at det er et fornuftigt og socialt ansvarligt forslag, der medfører, at hjælpen til efterlevende nu målrettes til de mennesker, som har brug for den.

Efter vores opfattelse er det i orden, at staten ikke længere skal udbetale hjælp til efterlevende pensionister, som har økonomiske muligheder for at klare sig uden hjælp.

Samtidig anser vi det for positivt, at samlevende og dermed også personer, der lever i registreret partnerskab, nu sidestilles med gifte pensionister, så de også kan få efterlevelseshjælp, hvis de har brug for det.

Jeg skal på den baggrund meddele, at Det Radikale Venstre støtter forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten støtter det her forslag, og det burde ikke være nogen stor overraskelse. Vi synes, det er en klar forbedring, at alle økonomisk svært stillede får mulighed for økonomisk hjælp i forbindelse med ægtefælles eller samlevers død.

Hidtil har enker og enkemænd, som selv får pensioner, og hvor afdøde også var pensionist, fået en økonomisk overgangshjælp i form af en efterlevelsespension. Det er samtidig vigtigt at huske, at der fortsat er mulighed for at yde hjælp ud over efterlevelsesydelser efter regler om enkeltudgifter i lov om aktiv social politik og reglerne om personligt tillæg i lov om social pension.

Bopælskommunen kan altid, hvis et økonomisk skøn taler for det, yde den hjælp, der er nødvendig for, at en efterlevende kan få økonomien justeret ind efter den fremtidige husstandsindkomst.

Hvad angår formueopgørelsen i lovforslaget, må vi slå fast, at den bør foretages med udgangspunkt i disponibel formue. Jeg synes, det er vigtigt at få kigget på i udvalget, hvordan det skal formuleres, så man er sikker på, det bliver på den måde, det kommer til at foregå.

Tove Videbæk (KRF):

Lovforslag nr. L 137 er yderligere et forslag, som Kristeligt Folkeparti mener er dybt beklageligt.

Den hidtidige efterlevelserspension for pensionister, hvor efterlevende ægtefæller har modtaget ægtefællernes samlede pension i 3 måneder efter dødsfaldet, erstattes nu af en indkomst- og formuebestemt efterlevelsesydelse på maks. 10.000 kr. Denne ydelse gives til alle efterlevende, samlevende og ægtefæller, der opfylder trangskriterierne, dvs. ikke kun pensionister, og dette er for os at se det eneste positive i dette forslag.

Kristeligt Folkeparti tager afstand fra det øvrige i forslaget. Ved en ægtefælles død kommer den efterlevende ofte ud i en vanskelig økonomisk situation, og Kristeligt Folkeparti mener, det er urimeligt at gennemføre besparelser på dette område, som vil gøre situationen for mange pensionister endnu vanskeligere.

Den trangsbestemte efterlevelsesydelse, som den enkelte pensionist skal til at søge om, vil gøre en allerede vanskelig situation endnu vanskeligere for efterlevende, som i forvejen føler sig pressede både socialt, økonomisk og følelsesmæssigt.

Dette forslag signalerer yderligere, ud over det allerede nævnte, endnu en gang, at det ikke kan betale sig at spare op i Danmark.

Kristeligt Folkeparti kan ikke støtte dette forslag.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 finder det også vanskeligt at støtte lovforslaget her. Vi er heller ikke meget for de krumspring, man har gjort i forligskredsen, for at finde penge til at finansiere andre områder og så er gået ind på det her område og prøver at hente nogle penge ud dér.

Vi ser lovforslag nr. L 137 i meget tæt tilknytning til lovforslag nr. L 138, og samlet set må vi sige, at vi ikke kan støtte de pågældende forslag.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil sige tak til de partier, der kunne støtte forslaget. Det er rigtigt, som det er blevet sagt af alle de ordførere, der har været positive, at det er et vigtigt bidrag til en social ligestilling af efterladte, og det er et skridt væk fra at give en ydelse til borgere, alene fordi de er pensionister eller har nået en bestemt alder. I stedet for ser man på behovet for en ydelse, og det er det, vi gør her.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Første behandling af lovforslag nr. L 138: Forslag til lov om ændring af lov om social pension og lov om skifte af dødsboer. (Ophør af pensionsudbetaling på dødsfaldstidspunktet).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 7/12 99).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Grete Schødts (S):

Denne ordførertale vil jeg godt holde lidt i billedsprog.

Min nabo er 7 år ældre end sin kone og får folkepension. Hun har altid været hjemmegående husmor. Hvis manden dør i dag, får konen ingen pensionsudbetaling efter sin mand. Hvis de nu begge to var pensionister, og han døde, ville hun få udbetalt hans pension i omkring 3 måneder. Den eneste gode forklaring på det er, at det er deres fødselsattest, der har medvirket til denne forskelsbehandling. Det forslås nu, at disse forskelle udlignes pr. 1. april år 2000, så alle fremtidige pensionister ikke får udbetalt pension efter dødsfaldet.

Lovforslaget skal selvfølgelig og naturligvis ses i sammenhæng med det lovforslag, som vi lige har behandlet om efterlevelseshjælp. Ændringen af udbetalingsreglerne medfører den yderligere forbedring, at pensionen til en pensionist, hvis ægtefælle dør, umiddelbart overgår til niveauet for en enligstatus og dermed den højeste pensionsydelse. Alle pensionister stilles dermed bedre end i dag, hvor pensionister først opnår enligstatus den 1. i måneden efter ægtefællens dødsfald.

Dette forslag tilslutter Socialdemokratiet sig sammen med aftalepartierne: Det Radikale Venstre, SF, CD, Venstre og Konservative som et led i finanslovforhandlingerne for år 2000.

Erik Larsen (V):

Som fru Grete Schødts allerede har nævnt, er forslaget her et led i finanslovaftalen, som Venstre også var med i. Vi kan på den baggrund støtte forslaget.

Selv om vi ikke var med i det foregående forslag, ser vi i Venstre også de to forslag i en eller anden sammenhæng, hvor man totalt og samlet set prøver at tage hensyn til de svageste i sam-

fundet. Vi kan sige, at vi fra Venstres side synes, at de to forslag under ét kan bevirke, at mennesker i den svære situation, som det er, når en ægtefælle dør, ikke kommer ud på en social rutschetur, men at der er en vis balance i det.

Vi kan støtte forslaget.

Jens Heimbürger (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter dette forslag, som harmoniserer reglerne om ophør med udbetaling af overførselsindkomster ved dødsfald. Forslaget skal ses i sammenhæng med den del af lovforslag nr. L 137, som sikrer, at den efterladte ægtefælle overgår til pension for enlige pensionister fra ægtefællens dødsdato.

Man kan således fastslå, at denne omlægning af pensionsudbetaling ved dødsfald omfatter alle pensionister, uanset opsparingsformue og anden formue. Det er udtryk for en overordnet prioritering, som indgår til fordel for andre dele af finansloven, som Det Konservative Folkeparti finder væsentlig. Derfor støtter vi forslaget.

Thorstein Theilgaard (SF):

Jeg skal gøre det meget kort på vores normale ordførers vegne og sige, at vi støtter forslaget som en del af finansloven.

Inge Refshauge (DF):

Også vedrørende dette lovforslag melder Dansk Folkeparti fra.

Jeg fatter i grunden ikke, at Folketinget vil være det her bekendt. Det er småligt, ja, det er urimeligt. Tænk, hvis man dør den 10. eller 11. i måneden, så skal pensionen betales tilbage for den måned. Det er da – jeg fristes næsten til at sige – plat. Et dødsfald er en meget alvorlig sag for den efterladte ægtefælle. Kunne man da ikke bare vise en smule menneskelighed her?

Jeg nægter simpelt hen at tro på, at dette forslag er vokset i socialministerens have. En socialminister, der ellers altid har hjertet med i sit virke. Det kan man altså ikke, sådan noget.

Dansk Folkeparti skal ikke trække debatten i langdrag. Vi kan slet ikke støtte forslaget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Lovforslaget er en del af finansloven og skal medvirke til at finansiere andre dele af den, som CD i de forhandlinger, der har været, har arbejdet hårdt for. Det skal også ses i sammenhæng med det, vi i øvrigt har debatteret i dag, og med indførelse af begrebet efterlevelseshjælp.